

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BÌNH PHƯỚC

ĐỀ THI CHÍNH THỨC

KỶ THI TUYỂN SINH LỚP 10 THPT

NĂM HỌC 2022 – 2023

Môn thi: NGỮ VĂN

Thời gian: 120 phút (không tính thời gian phát đề)

(Đề thi có 01 trang)

I. PHẦN ĐỌC - HIỂU (3,0 điểm)

Đọc đoạn thơ sau và trả lời các câu hỏi bên dưới:

*Không có kính, rồi xe không có đèn
Không có mui xe, thùng xe có xước
Xe vẫn chạy vì miền Nam phía trước
Chỉ cần trong xe có một trái tim.*

(Ngữ văn 9, tập 1, Nxb Giáo dục, 2017)

Câu 1. Đoạn thơ trên trích trong văn bản nào? Tác giả là ai? (1,0 điểm)

Câu 2. Nêu nội dung chính của đoạn thơ trên? (1,0 điểm)

Câu 3. Xác định và nêu tác dụng của biện pháp tu từ điệp ngữ được sử dụng trong đoạn thơ trên. (1,0 điểm)

II. PHẦN TẠO LẬP VĂN BẢN (7,0 điểm)

Câu 1. (2,0 điểm)

Từ đoạn thơ phần đọc hiểu, em hãy viết một đoạn văn (khoảng 200 chữ) trình bày suy nghĩ của em về lòng dũng cảm.

Câu 2. (5,0 điểm)

Em hãy phân tích vẻ đẹp nhân vật Phương Định trong truyện ngắn “Những ngôi sao xa xôi” của nhà văn Lê Minh Khuê.

-----HẾT-----

ĐÁP ÁN ĐỀ THI VÀO LỚP 10 MÔN VĂN 2022 TỈNH BÌNH PHƯỚC

I. ĐỌC HIỂU:

Câu 1.

Đoạn thơ trích trong văn bản: Bài thơ về tiểu đội xe không kính.

Tác giả: Phạm Tiến Duật.

Câu 2.

Nội dung đoạn thơ trên: đoạn thơ nói lên dù những chiếc xe bị phá hỏng, nhưng tấm lòng yêu nước thì không gì có thể lay chuyển được.

- Điệp ngữ: Không có...

- Tác dụng:

+ Biện pháp điệp ngữ “không có” kết hợp với liệt kê: đèn, mui,... để nói lên sự ác liệt, tàn khốc của chiến tranh.

+ Nhưng từ cái không có ấy để nhấn mạnh, làm nổi bật cái có đó là trái tim yêu nước bất khuất của những người lính ngang tàng, dũng cảm.

II. LÀM VĂN:

Câu 1:

Cách giải:

a. Yêu cầu về mặt hình thức:

Viết đúng một đoạn văn khoảng 200 chữ.

b. Yêu cầu về mặt nội dung:

* Xác định vấn đề nghị luận: Lòng dũng cảm.

* Giải thích: Lòng dũng cảm là việc con người dám đương đầu với nguy hiểm, khó khăn thử thách gặp phải trong cuộc sống, dám nghĩ, dám làm không hèn nhát, dám đứng lên đấu tranh chống lại cái xấu cái ác.

* Bàn luận:

- Lòng dũng cảm là một phẩm chất tốt đẹp mà con người cần có trong hành trình chinh phục cuộc sống.

- Lòng dũng cảm giúp con người dễ dàng vượt qua những khó khăn thử thách để đạt được những thành công đáng mong đợi.

- Lòng dũng cảm là phẩm chất cần thiết tạo nên giá trị, bản lĩnh của con người.

- Người có lòng dũng cảm là người luôn được yêu quý, được mọi người tôn vinh. Trong nhiều trường hợp người có lòng dũng cảm còn trở thành những người truyền cảm hứng cho cộng đồng.

- Lòng giúp cảm giúp con người có chính kiến hơn, dám đứng lên đấu tranh chống lại những điều tiêu cực trong xã hội, góp phần tạo nên một xã hội đáng sống.

- Lòng dũng cảm góp phần làm cho cuộc sống chúng ta trở nên có ý nghĩa hơn, đáng sống hơn.

* Mở rộng vấn đề:

- Chúng ta cần phải rèn luyện lòng dũng cảm cho chính bản thân mình.

- Phê phán những người hèn nhát, bạc nhược, không dám nói lên tiếng nói của mình hoặc để mặc cái ác, cái xấu diễn ra mà không dám lên tiếng.

- Tránh sự nhầm lẫn giữa lòng dũng cảm và sự liều lĩnh, mù quáng.

Câu 2:

Cách giải: Phương pháp: Phân tích, tổng hợp.

Bài làm

1. Mở bài: Giới thiệu chung về tác phẩm Những ngôi sao xa xôi và nhân vật Phương Định.

2. Thân bài

a. Vẻ đẹp dũng cảm, kiên cường:

- Phương Định cùng đồng đội phải đảm nhận một công việc đầy gian khổ, hiểm nguy trên cung đường Trường Sơn, giữa những năm kháng chiến chống Mỹ ác liệt:

+ Cô thuộc tổ trinh sát mặt đường, hàng ngày phải đo khối lượng đất đá lấp vào hố bom, đếm bom chưa nổ và nếu cần phải phá bom.

+ Vì thế, mỗi khi máy bay ném bom phải lao lên mặt đường, đánh dấu đoạn đường bị bom phá hỏng và những quả bom chưa nổ.

+ Không chỉ vậy, cô và tổ trinh sát còn phải đảm đương việc phá bom nổ chậm -> nhiệm vụ đòi hỏi sự bình tĩnh, dũng cảm, quên mình của chiến sĩ vì thân chết lìa trong ruột những quả bom.

- Là công việc mà có làm bao nhiêu lần vẫn không thể quen, vẫn luôn căng thẳng đến mức “thần kinh căng như chảo... tim đập bất chấp cả nhịp điệu”.

- Vậy mà, cô vẫn bám trụ 3 năm liền trên tuyến đường Trường Sơn, chứng tỏ vẻ đẹp quả cảm, ý chí kiên cường, lòng yêu nước của Phương Định,

- Diễn biến tâm trạng Phương Định trong một lần phá bom nổ chậm:

+ Nền của tâm trạng là không khí căng thẳng: bầu trời, mặt đất vắng lặng phát sợ.

+ Phương Định đã chiến thắng nỗi sợ hãi của mình: Đi thẳng người đến bên quả bom, tắt cả mọi giác quan của cô trở nên nhạy bén, có ngày cô phá bom đến 5 lần. Tinh thần trách nhiệm, sự quên mình trong công việc khiến cái chết trở nên mờ nhạt. Cô chỉ nghĩ đến “liệu mình có nổ, bom có nổ không?”

=> Cô là biểu tượng cho vẻ đẹp của lòng quả cảm, kiên cường của thế hệ nữ thanh niên xung phong thời chống Mỹ.

b. Vẻ đẹp tâm hồn nhạy cảm, mơ mộng, giàu yêu thương:

- Nét đẹp trẻ trung, hồn nhiên, mơ mộng:

+ Cô luôn chăm chú cho ngoại hình và rất tự hào về đôi mắt “có cái nhìn sao mà xa xăm” và cái cổ kiêu hãnh như đài hoa loa kèn -> thấy mình là một cô gái khá.

+ Cô thích soi gương, thích làm điệu trước các anh bộ đội.

+ Đặc biệt, Phương Định rất thích hát, thích nhiều loại nhạc khác nhau và còn thường bịa lời ra để hát.

+ Cô vui thích cuống cuồng trước 1 cơn mưa đá.

+ Cô cũng hay hồi tưởng về quá khứ, về tuổi học sinh, về căn nhà nhỏ bên quảng trường thành phố. Cô nhớ khuôn cửa sổ, nhớ những ngôi sao trên bầu trời Hà Nội, nhớ bà bán kem với lũ trẻ con háo hức vây quanh. Đó là những kí ức làm tươi mát tâm hồn cô trong hoàn cảnh chiến đấu đầy gian khổ, hi sinh.

- Vào chiến trường 3 năm, phải trải qua nhiều gian khổ, thiếu thốn song Phương Định vẫn giữ gìn vẹn nguyên, thế giới tâm hồn mình. Đây là một minh chứng cho sức sống mãnh liệt của cô gái trẻ này.

- Tình cảm gắn bó, yêu thương cô dành cho những đồng đội:

+ Cô yêu thương, chiều chuộng Nho như một đứa em út trong nhà. Khi Nho bị thương, cô lo lắng, chăm sóc, cảm thấy đau như chính mình bị thương.

+ Với chị Thao: Phương Định hiểu tính cách và tình cảm của chị, cô coi chị Thao như người chị cả trong gia đình.

+ Khi đồng đội trên cao điểm, Phương Định ở nơi an toàn trực điện đài, mà chẳng thể yên lòng: cố găt lên với đội trưởng, cô sốt ruột chạy ra ngoài rồi lo lắng.

=> Tất cả đã làm hiện lên một thế giới tâm hồn, tinh tế, trong sáng, nhân hậu và vẻ đẹp nhân cách của | một người thiếu nữ, sống giữa hiện thực chiến tranh khốc liệt mà vẫn tràn đầy niềm yêu thương, tin tưởng dành cho con người và cuộc sống.

=> Lê Minh Khuê đã khắc họa thành công nhân vật Phương Định, người thiếu nữ Hà Nội với tâm hồn phong phú và lòng dũng cảm, tinh thần quên mình vì nhiệm vụ. Nhà văn đã góp cho văn xuôi chống Mỹ một trong những hình tượng sống động và đáng yêu nhất.

3. Kết bài

- Nội dung:

+ Khắc họa thành công với những nữ thanh niên xung phong trên tuyến đường Trường Sơn thời chống Mỹ là: Phương Định. Họ trở thành biểu tượng cho vẻ đẹp của thế hệ trẻ Việt Nam trong kháng chiến chống Mỹ.

+ Qua đó, ngợi ca tâm hồn trong sáng, tính cách dũng cảm và tinh thần lạc quan của người chiến sĩ thanh niên xung phong Trường Sơn.

- Nghệ thuật: Nghệ thuật miêu tả nhân vật đặc sắc, kể chuyện sinh động, ngôn ngữ trần thuật phù hợp với nhân vật, nhịp kể biến đổi linh hoạt.